

Al gimnàs, escoltant

Text > JOSEP PUJOL COLL

Il·lustració > MARC VICENS

Es supermercats, els aeroports, les sales d'espera i els gimnasos són uns espais interessants per escoltar, i no només les converses. A partir de la música que ens hi proposen, no només podem deduir com es volen presentar en societat i quins sons els identifiquen, sinó també què pensen ells de nosaltres com a clients, com es pensen que som musicalment.

Ara vaig sovint al gimnàs i, és clar, hi paro l'orella. La meva sorpresa va ser que moltes, moltes de les cançons que hi sonaven, em sonaven. Versionades, trinxades, remescrades, *samplejades*, traduïdes —traïdes?—, però eren les mateixes. Sí, les cançons que havien sonat en la meva joventut dels vuitanta i els noranta reapareixien al cap de més de trenta anys. Des de «Tu», d'Umberto Tozzi (1978), fins a «Dragostea din tei», d'O-Zone (2003), i entremig, «Moonlight Shadow» (1983) i «To France», de Mike Olfield (1983); «Liquido», de Narcotic (1983); «Everytime We Touch», de Maggie Reilly (1992); «Freed From Desire» (1996), de Gala, i tantes altres. Intercalades, arribaven altres sorpreses: l'«Ave Maria» de Schubert, l'Adagio de Barber, o la melodia sense lletra de «Geordie», una cançó popular anglesa del segle XVII de la qual Roger Mas té una versió preciosa, «Jordi». O «Right in the Night», de Jam & Spoon (1993), molt pintoresca perquè reutilitza la «Leyenda» d'Albéniz. Les havien sotmès a diversos processos de maquillatge, però sota el bòtox auditiu encara em cridaven l'atenció. Només en conservaven un fragment, gairebé sempre la tornada o el *riff* instrumental, se'ls subratllava el ritme electrònic al baix i, sobretot, eren versions força més accelerades que les originals. La pressa és un dels signes del nostre temps. Compareu, si no, un enregistrament d'una obra barroca de fa trenta anys i un altre d'actual: si abans la pulsació era la del batec d'un cor caminant, ara corre els cent metres lllisos.

Un altre dia, en canvi, hi apareixia l'inevitable *reggaeton*, amb el seu baix d'havaneira mecanitzada i apresada. Un altre, *pop* més contemporani, desinhibit i festiu. I un altre, versions de ritmes electrònics purs que a mi, delerós d'enxampar

sempre alguna melodia, em fan bola. Llavors hi vaig caure: devien ser llistes prefabricades de Spotify. Amb el meu esperit intrèpid i indagador de musicòleg de guàrdia, ho vaig preguntar als del gimnàs i m'ho van corroborar. Triaven, per exemple, «Electrònica 2023», i avall que fa baixada.

Al gimnàs molt poca gent deu saber que escolten cançons reciclades i abaratides. Ni la història, ni el disc al qual pertanyen, ni l'interpret, tant l'original com el versionador. Tant se val. La música és als gimnasos per tapar la fressa de les ferramentes, el panteix dels halterofílics i el silenci incòmode, per induir a l'exercici rítmic i repetitiu. I, de més a més, gairebé tothom escolta la seva pròpia música privada amb els auriculars. Tant se val.

La part humana de la producció musical, en una àmplia secció de la música de consum, va quedant arraconada, substituïda per màquines que produeixen el so, que creen l'estructura musical, fan la tria de les peces i les ofereixen automàticament. Ja gairebé no hem de fer res, només escoltar, i sovint ni això. Aquests dies es parla molt de com la intel·ligència artificial (IA) ja crea textos i imatges pel seu compte. Doncs bé, la primera cançó amb una instrumentació feta amb IA ja data del 2017, «Break Free», de Taryn.

Estic segur que no trigarem gaire a escoltar cançons fetes plenament amb IA, i els gimnasos seran els llocs més adients per sentir-les de fons.

Tant se val. Ningú no donarà importància, tampoc, al compliment en aquest sentit de les dues distopies més influents en la literatura contemporània.

Tant a 1984, de George Orwell, com a *Un món feliç*, d'Aldous Huxley, hi ha una música omnipresent, ultraprocessada, ahistòrica i inhumana. Doncs ja hi hem arribat.

Però no ens posem pas *boomers* ni apocalíptics. Hi ha tanta diversitat de músiques com maneres d'escoltar-les i llocs per fer-ho. Les situacions musicals són múltiples, i entre aquestes encara hi cap molta música artesanal, amb noms i cognoms, feta amb esforç, ganes comunicatives i d'una expressió directament humana.

I sobretot, també hi ha encara orelles disposades a escoltar-les, per al plaer i per al coneixement.

